

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Asan/14/2019
Identifikačné číslo spisu: 7016200282
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7016200282.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľa): X.. K. Z. - Labužník, miesto podnikania: Jána Kalinčiaka 2590/4, Michalovce, IČO: 17 303 664, zast.: JUDr. Miroslav Katunský, advokát, so sídlom Floriánska 16, 040 01 Košice, proti žalovanému: Colný úrad Michalovce, so sídlom Plynárenská 4, 071 01 Michalovce, o preskúmanie opatrenia žalovaného č. 191776/2016 zo dňa 24.02.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/17/2016-63 zo dňa 29. novembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 8S/17/2016-63 zo dňa 29. novembra 2018 mení tak, že rozhodnutie žalovaného č. 191776/2016 zo dňa 24. februára 2016 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a voči žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred orgánom verejnej správy

1. Rozhodnutím č. 680000627/2016 zo dňa 07.01.2016 žalovaný ako správca dane podľa § 9 ods. 3 písm. h/ zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uznal sťažovateľa zodpovedným za správny delikt a uložil mu pokutu vo výške 330 Eur za porušenie § 16a písm. a/ zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „rozhodnutie o správnom delikte“) na tom základe, že na predajnom mieste v prevádzke na Námestí Osloboditeľov 79, 071 10 Michalovce dňa 30.11.2015 v čase o 15.00 hod. prijal tržbu v cene 1,25 Eur, pričom ju nezaevidoval v elektronickej registračnej pokladnici bez zbytočného odkladu po jej prijatí. Toto rozhodnutie bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa poštou dňa 13.01.2016.

2. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručil žalovanému podanie zo dňa 21.01.2016 označené ako „Odvolanie daňového subjektu vo veci spáchania správneho deliktu spôsobom uvedeným v § 16a písm. a/ zákona č. 289/2008 Z. z." v listinnej forme, ktoré bolo žalovanému doručené dňa 27.01.2016 (ďalej len „odvolanie proti rozhodnutiu o správnom delikte").

3. Žalovaný zaslal sťažovateľovi podanie označené ako „odvolanie proti rozhodnutiu - výzva" zo dňa 28.01.2016 (ďalej len „výzva"), v ktorom mu oznámil, že odvolanie proti rozhodnutiu o správnom delikte nebolo doručené elektronickými prostriedkami, spôsobom podľa 13 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Daňový poriadok") a vyzval ho na odstránenie tohto nedostatku podania v lehote 15 dní odo dňa jej doručenia. Výzva žalovaného bola právnenmu zástupcovi sťažovateľa doručená dňa 01.02.2016.

4. Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu žalovaného podaním označeným ako „vyjadrenie daňového subjektu vo veci spáchania správneho deliktu spôsobom uvedeným v § 16a písm. a/ zákona č. 289/2008 Z. z." zo dňa 05.02.2016. Poukazujúc na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/41/2014-69 z 18.06.2015 považoval písomne doručené odvolanie proti rozhodnutiu o správnom delikte za súladné s platnou právnou úpravou, riadne a včas doručené v zákonom predpísanej forme. Zároveň poukázal na skutočnosť, že okrem požadovanej elektronickej formy podania odvolania, žalovaný iný nedostatok neuviedol. Žiadal, aby odvolací orgán vo veci konal a napadnuté rozhodnutie o správnom delikte zrušil.

5. Žalovaný doručil dňa 17.03.2016 právnenmu zástupcovi sťažovateľa „Oznámenie" zo dňa 24.02.2016 (ďalej len „oznámenie"), v ktorom uviedol, že na odvolanie, ktoré mu bolo doručené v listinnej podobe dňa 27.01.2016, nebude prihliadať, pretože podľa § 14 ods. 1 písm. c/ Daňového poriadku je advokát sťažovateľa povinný doručovať podania elektronickými prostriedkami podľa § 13 ods. 5 Daňového poriadku. Vzhľadom na to, že sťažovateľ aj napriek výzve nedoručil odvolanie v určenej lehote elektronickými prostriedkami, žalovaný na odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu o správnom delikte hľadá akoby nebolo podané.

II.

Konanie na správnom súde

6. Proti napadnutému rozhodnutiu o správnom delikte podal sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného na Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd").

7. Krajský súd rozsudkom č. k. 8S/17/2016-63 zo dňa 29. novembra 2018 (ďalej len „rozsudok") žalobu postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.") ako nedôvodnú zamietol a sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania, pričom sa stotožnil s právnymi závermi žalovaného uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

8. Krajský súd súhlasil s názorom žalovaného uvedeným v napadnutom rozhodnutí, že povinnosť doručovať písomnosti elektronicke sa vzťahuje aj na podanie, akým je odvolanie. Zdôraznil, že obsah právnej úpravy má zabezpečiť sledovaný zámer zákonodarcu, ktorým je dosiahnutie elektronickej komunikácie medzi zastúpenými osobami a finančnými orgánmi. Podľa názoru krajského súdu žalovaný dôvodne hľadá na podanie žalobcu ako na nepodané, pretože aj napriek poučeniu o právnych následkoch spojených s neodstránením nedostatkov podania, sťažovateľ nevyhovel výzve žalovaného a vytýkaný nedostatok doručovania elektronickými prostriedkami neodstránil.

9. Námietku sťažovateľa týkajúcu sa všeobecných ustanovení Daňového poriadku o doručovaní vo vzťahu k zákonným ustanoveniam o odvolaní vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú a nestotožnil sa ani s jeho tvrdením, že sa žalovaný nevysporiadal s právnou úpravou ohľadom podaní podľa Daňového poriadku a obsahom odvolania proti rozhodnutiu o správnom delikte z dôvodu, že sa žalovaný nemohol

zaoberať vecnými námietkami uvedenými v odvolaní proti rozhodnutiu o správnom delikte, ako keby bolo odvolanie riadne podané.

10. Krajský súd ďalej skonštatoval, že sťažovateľ nepreukázal, že jeho odvolanie nebolo možné doručiť elektronicky, prostredníctvom zaručeného elektronického podpisu, alebo na základe dohody so správnym orgánom. Z uvedeného dôvodu neakceptoval ani tvrdenie sťažovateľa, že nemohol doručiť odvolanie proti rozhodnutiu o správnom delikte ako všeobecnú prílohu podania v elektronickej podobe.

III.

Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenia účastníkov konania

A)

11. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ včas kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. a navrhol zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že sa zruší napadnuté rozhodnutie a vec sa vráti žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil trovy prvoinštančného aj kasačného konania.

12. Sťažovateľ sa nestotožnil so záverom súdu, podľa ktorého sťažovateľ v konaní nepreukázal, že odvolanie proti rozhodnutiu o správnom delikte nebolo možné doručiť elektronicky, prostredníctvom zaručeného elektronického podpisu. V tejto súvislosti poukazoval na postup pri elektronickom doručovaní prostredníctvom portálu finančnej správy, kde je okno na podanie takzvanej sťažnosti výrazne limitované počtom znakov, čo mu neumožňuje uplatnenie jeho práva na podanie riadneho odvolania. Tvrdil, že prílohu (napr. odvolanie) nie je možné pripojiť k „sprievodnému listu“, pretože portál nepodporuje dokumenty podpísané zaručeným elektronickým podpisom vo formáte zep.

13. Zotrval na svojom tvrdení, že platná právna úprava mu umožňuje urobiť podanie písomne alebo ústne do zápisnice a je v právnom štáte neakceptovateľné, ak správny orgán, ktorý mal možnosť oboznámiť sa s obsahom odvolania doručeného v zákonnej forme, hľadá naň akoby nebolo podané. V tomto kontexte opätovne poukázal na právne závery Krajského súdu v Prešove v rozsudku č. k. 6S/41/2014-69 z 18.06.2015, podľa ktorých zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód interpretácie prichádzajú do úvahy rôzne výklady právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečuje plnohodnotnú realizáciu Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv.

14. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval sťažovateľ rozsudok krajského súdu za vecne a právne nesprávny a preskúmané oznámenie žalovaného za nezákonné.

B)

15. Žalovaný nepovažoval kasačnú sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú. Záver krajského súdu o tom, že sťažovateľ nepreukázal, že odvolanie nebolo možné doručiť elektronicky prostredníctvom zaručeného elektronického podpisu alebo na základe dohody, považoval za náležité odôvodnený. Vo vzťahu k načrtnutému postupu sťažovateľa pri elektronickom doručovaní cez portál finančnej správy poukázal na § 14 ods. 2 Daňového poriadku, v zmysle ktorého prílohy podania môžu subjekty doručovať aj iným ako elektronickým spôsobom, avšak za splnenia podmienky, že samotné podanie bude doručené elektronickými prostriedkami. Uviedol, že žalobca aj napriek výzve žalovaného odvolanie nedoručil elektronickými prostriedkami.

16. Vo vzťahu k plnohodnotnej realizácii Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv sa žalovaný stotožnil s názorom krajského súdu, keď poukázal na novelu Daňového poriadku účinnú od 01.01.2016, prostredníctvom ktorej zákonodarcovia zaviedli elektronickú komunikáciu v daňovom konaní. Ďalej upozornil na skutočnosť, že postupoval v súlade s právnou úpravou, keď napriek nedodržaniu prepísanej formy vyzval žalobcu na odstránenie tohto nedostatku, pričom advokát sťažovateľa reagoval len

listinným písomným podaním, ktoré v elektronickej forme nedoručil.

17. Žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietol.

C)

18. Sťažovateľ reagoval na vyjadrenie žalovaného tým, že opätovne poukázal na systém elektronického doručovania cez portál finančnej správy. Zopakoval, že elektronicky podpísať je možné iba značne limitovaný „sprievodný list“. Pokiaľ daňový subjekt chce podať vecne a právne odôvodnené odvolanie, musí tak učiniť prostredníctvom prílohy, ktorú však nie je možné verifikovať elektronickým podpisom. Takýto postup považuje za rozporný so zákonom, pretože podanie, ktoré musí byť podpísané osobou, ktorá ho podáva, nie je možné podpísať. V takomto kontexte by bolo kvalifikované podanie daňového subjektu len prílohou.

19. Postup žalovaného, ktorý sa odmietol vecne zaoberať odvolaním sťažovateľa proti rozhodnutiu o správnom delikte len z dôvodu, že nebolo doručené elektronicky, považoval za ústavne neudržateľný a prísne formalistický.

IV.

Právne názory kasačného súdu

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „kasačný súd“ alebo „Najvyšší súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2, § 453 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 2 písm. a/, § 145 ods. 2 písm. c/ S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 S.s.p.) jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, pretože závery krajského súdu vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva právny záver, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. V kontexte žalobných námietok a kasačnej sťažnosti sťažovateľa bola predmetom posúdenia Najvyššieho súdu otázka, či bol žalovaný oprávnený neprihliadnuť na odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu o správnom delikte len z dôvodu, že mu nebolo doručené prostredníctvom elektronických prostriedkov.

22. V súvislosti s posúdením tejto rozhodujúcej otázky kasačný súd poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu, ktorej predmetom bolo posúdenie otázky elektronického doručovania odvolania voči prvostupňovému správnomu rozhodnutiu, napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Sžf/89/2016 z 06.03.2018, sp. zn. 5Sžf/88/2014 zo dňa 13.09.2016, sp. zn. 4Sžnz/1/2015 zo dňa 04.11.2015.

23. Oprávnenie žalovaného neprihliadať na podanie podliehajúce režimu povinného elektronického doručovania bola do Daňového poriadku zavedená zákonom č. 269/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela Daňového poriadku“). Ako vyplýva z ustanovenia § 13 ods. 5 Daňového poriadku, tento osobitný režim doručovania sa vzťahuje iba na podania s predpísanou štruktúrovanou formou podľa Daňového poriadku a osobitných predpisov. Zákonodarca pojem „predpísaná štruktúrovaná forma“ konkretizuje v dôvodovej

správe k novele Daňového poriadku. Ide o podania, ktoré sa aj pred novelou Daňového poriadku podávali na predpísaných tlačivách.

24. Právo podať odvolanie je v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu. Napriek skutočnosti, že § 14 ods. 1 písm. a/ Daňového poriadku stanovuje povinnosť advokáta doručovať podania podľa § 13 ods. 5 finančnej správe elektronickými prostriedkami, toto ustanovenie nie je uplatniteľné v prípade odvolania proti prvostupňovému správne rozhodnutiu, pretože ide o opravný prostriedok, ktorého obsah je vždy individuálny. Tento záver podporuje aj skutočnosť, že podľa § 72 ods. 4 v spojení s § 13 Daňového poriadku je odvolanie podaním, ktoré je možné urobiť písomne alebo ústne do zápisnice. Daňový poriadok v žiadnom z ustanovení nespája s podaním odvolania v listinnej podobe sankciu jeho právnej neúčinnosti.

25. Neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu podľa článku 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj princíp právnej istoty. Tento princíp spočíva okrem iného aj v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať. V prípade pochybností o určitosti právnej úpravy obmedzenia práva sťažovateľa podať odvolanie v listinnej podobe, nemôže byť táto skutočnosť vykladaná v neprospech daňového subjektu, pretože obmedzenie práva na odvolanie ako súčasť práva na súdnu a inú právnu ochranu môže byť obmedzené iba zákonnou právnou úpravou. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bol žalovaný povinný rozhodnúť v zmysle § 73 Daňového poriadku tak, že buď odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie, alebo ho do 30 dní odo dňa začatia odvolacieho konania postúpi odvolaciemu orgánu a o takomto postupe upovedomí daňový subjekt.

26. V kontexte právnych záverov Najvyššieho súdu bude v ďalšom konaní povinnosťou žalovaného zvoliť procesný postup v intenciách odôvodnenia tohto rozsudku tak, aby boli rešpektované procesné práva žalobcu.

27. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že žalobcovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal v plnom rozsahu. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s § 467 S.s.p. bude o výške náhrady trov konania rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

28. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.